

020
02025
2025

e-zine

editie 2

Het WG-terrein gaat over op verwarming uit de gracht

Op het terrein van het oude Wilhelmina Gasthuis in Amsterdam-West staan de monumentale panden van het oude academische ziekenhuis naast de hoogbouw die er in de loop der jaren is bijgebouwd. Al die verschillende panden kunnen straks verwarmd worden met water uit het Jacob van Lennepkanaal. Actieve bewoners en ondernemers hebben de handen ineen geslagen en willen een duurzame buurtenergiecorporatie beginnen die energie opwekt met aquathermie.

Meer informatie op www.ketelhuiswg.nl

Tekst: Wiljan Linders

Grachtwarmte op het WG-terrein

Ambitie

Realiseren van een duurzaam systeem voor warmte en warm tapwater voor het WG-terrein op basis van aquathermie.

Uitdaging

- // Buurt van 16 hectare (32 voetbalvelden) verwarmen.
- // 29 verschillende gebouwen uit verschillende bouwjaren.
- // 2.500 woningen, ateliers en werkeenheden.

Voorwaarden

- // Gevoed met duurzame, niet-fossiele bronnen.
- // Financierbaar en rendabel.
- // Betaalbaar voor huurders en eigenaren.
- // Beheerd door energiegebruikers (buurtbewoners en ondernemers).
- // Open voor verschillende leveranciers van duurzame warmte en warm water.

Tijdspad

December 2018	KetelhuisWG wordt opgericht.
Vanaf 2019	Partners sluiten zich aan: Stadgenoot en de banken Rabobank en de Triodos Bank steunen het plan.
2019 - 2020	Haalbaarheidsstudie, er wordt een businesscase opgesteld. Ja, het kan echt!
November 2020	Ketelhuis WG wordt gekozen als landelijke proeftuin en ontvangt 7,7 miljoen euro subsidie.
Juni 2020	Baas Kuijpers wordt hoofdaannemer van het project.
September 2021	Een gebouwteam stelt een gedetailleerde inventarisatie op van het WG-terrein.
Eind 2021 - begin 2022	Met alle bewoners wordt een startgesprek gevoerd over de bouw.
Medio 2023	Geplande start van de bouw van het warmtenet.

foto: Aukje van Bezeij

foto: Aukje van Bezeij

Interview koploper Anette Schermer

Anette Schermer begon twee jaar geleden als vrijwilliger bij energiecoöperatie KetelhuisWG, inmiddels is ze de projectleider. Een echte pionier, of zoals ze het zelf zegt: 'Ik blijf doorduwen tot ik iets voor elkaar heb.'

Ben je al lang bezig met duurzaamheid?

'Ik was altijd al in natuur en milieu geïnteresseerd. Eigenlijk wilde ik dierenarts worden, maar de meeste veeartsen werken in de bio-industrie en dat is niks voor mij. Toen ben ik politicologie en milieukunde gaan doen. Ik heb nog les gehad van de latere directeur van Greenpeace. Ik heb lang in het bedrijfsleven gewerkt, maar daar was ik toch te veel bezig met managen. Toen ben ik voor mezelf begonnen. Ik geef bedrijven en gemeenten advies over milieu- en energie-management. In mijn eigen buurt actief worden bij KetelhuisWG was dus een logische stap.'

Wat kenmerkt deze buurt?

'Bewoners van het WG-terrein zijn activistisch en proactief'

'De bewoners van het WG-terrein zijn activistisch en proactief.'

Dat komt door de geschiedenis van deze buurt. Dit terrein is in de jaren tachtig getransformeerd van ziekenhuis naar woon-werkterrein. De bewoners kregen het beheer over de oude ziekenhuisgebouwen en hebben toen zelf op eigen kosten alles opnieuw ingericht. Nu willen we koplopers zijn in de nieuwe transitie.'

Hoe is het initiatief voor Ketelhuis WG ontstaan?

'Wandelend met de hond. Je maakt op

straat een praatje en dan kom je vanzelf in gesprek over de toekomst van de buurt. Sommige mensen hadden zoiets van we kunnen met die hele energietransitie niet gaan zitten wachten op de gemeente. Het moet sneller. En er was ook veel behoefte aan nieuwe sociale energie in de wijk.'

Wat maakt jullie een leuke groep?

'We zijn een pittig team met mensen met een achtergrond in de zorg, de woningbouw, participatie-experts en technische mensen. We zijn heel direct tegen elkaar. Iedereen heeft eigen stokpaardjes, van privacy tot duurzaamheid. Dat gaat er soms kritisch aan toe, maar wel altijd met veel respect voor elkaar.'

Was er enthousiasme vanaf het begin?

'Op de eerste buurtbijeenkomst over de energietransitie op het WG-terrein kwamen meer dan zestig buurtbewoners af. Bij de tweede bijeenkomst toen ook de wethouder kwam spreken, waren er zelfs meer dan honderd.'

Wat doen jullie om te zorgen dat het project leeft in de buurt?

'We hebben bewoners individueel gesproken en mensen vroeg betrokken bij het project. We confronteren de buurt niet met een kant en klaar plan. We vragen al om mee te denken terwijl we nog in de onderzoeksfase zitten. We organiseren hiervoor expertsessies waarbij we buurtgenoten proberen aan te spreken op expertise, hun sociale betrokkenheid met het WG-terrein of interesse in duurzaamheid. Dat werkt heel goed.

Elk gebouw heeft nu een ambassadeur

en we maken elke twee maanden een krantje om iedereen op de hoogte te houden. In coronatijd organ-

iseerden we buurtbingo's vanaf de balkons om contact met elkaar te houden.

Nu hebben we in vijftig vitrinekastje in de buurt objecten van buurtbewoners die uitbeelden waar ze energie van krijgen.'

Wat vind je de grootste uitdaging?

'Dat we al wel een doel hebben, maar nog geen weg ernaartoe. Die moeten we samen verkennen.'

Hoe houd je het vol?

'We hadden het geluk dat we vanaf het begin wind mee hadden. Subsidieaanvragen gingen goed en er kwamen veel bewoners op de eerste informatie-avonden. Soms zitten er natuurlijk wel dingen tegen, maar van elk stapje dat we zetten krijg ik weer energie.'

Met welk dier vergelijk je jullie groene project?

'Met een octopus, omdat die in elk van zijn tentakels een eigen onafhankelijk opererend brein heeft.'

'Iedereen heeft eigen stokpaardjes, van privacy tot duurzaamheid'

Wanneer vieren jullie een feestje?

'Als we een definitief ontwerp hebben voor de verduurzaming van het hele

WG-terrein en de eerste 100 leveringscontracten.'

Wil je nog iets kwijt aan Amsterdammers?

'We hebben hier gebouwen uit veel verschillende bouwjaren en veel monumenten. Kantoren, bedrijven en woningen, het zit hier allemaal door elkaar. Een grote technische uitdaging. Als de energietransitie hier op het WG-terrein lukt dan kan het overal in de stad.'

Aquathermie op het WG-terrein: hoe werkt dat?

02025 is een netwerk en platform voor en door Amsterdamse energiepioniers die verder willen kijken dan hun eigen voordeur. Een community van koplopers in de energietransitie die elkaar helpen met het effectieve verduurzamen van hun stad. Als bewoners en organisaties vinden we elkaar, leren we van elkaar en versterken we elkaar door kennis, ervaringen, initiatieven en netwerk te delen. Samen lukt het ons: schone, eerlijke en veilige energie voor heel 020. In 2025.

Volg ons [📷 @02025amsterdam](#) [f 02025amsterdam](#) of bezoek 02025.nl

In de toekomst worden de huizen op het WG-terrein verwarmd met aquathermie. Hoe werkt dat? In de zomer pompt een klein gemaal oppervlaktewater uit het Jacob van Lennepkanaal. Een warmtewisselaar zorgt dat de warmte wordt afgegeven aan water uit de warmte-koude opslag. Deze zit honderd meter onder de grond. Hier blijft de warmte opgesla-

gen in het grondwater. Als het buiten kouder wordt zorgt een buurtwarmtepomp ervoor dat het water uit de warmte-koude opslag gebruikt wordt om huizen en kantoren te verwarmen op het WG-terrein. Een vergelijkbaar systeem zorgt voor warm water uit de kraan. Een cv-ketel is niet langer nodig: geen verwarming op gas, maar warmte uit de gracht.

